

NORGES HØYESTERETT

Den 9. mars 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Bårdsen, Kallerud og Bergsjø i

HR-2018-471-U, (sak nr. 2018/339), straffesak, anke over dom:

A (advokat Solveig Kristine Høgtun)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder overtredelse av straffeloven 2005 § 332 (heleri) og inndragning av et kontantbeløp.
- (2) Oslo tingrett avsa 21. september 2017 dom med slik domsslutning:
 - "1. A, født 00.00.1995, frifinnes for tiltalens post IV.
 2. A, født 00.00.1995, dømmes for overtredelse av straffeloven (2005) § 271 første ledd, straffeloven (2005) § 231 første ledd og straffeloven (2005) § 181 annet ledd, sammenholdt med straffeloven (2005) §§ 79 a) og b), til fengsel i 45 – førtifem – dager.
Varetekt kommer til fradrag med 29 – tjue ni – dager, jf. straffeloven 2005 § 83.
 3. Påtalemyndighetens begjæring om inndragning av 18 250 – attentusentohundreogfemti – kroner tas ikke til følge."
- (3) Påtalemyndigheten anket dommen blant annet for så vidt gjaldt frifinnelsen for heleri og at begjæringen om inndragning ikke ble tatt til følge.

- (4) Borgarting lagmannsrett avsa 11. januar 2018 dom med slik domsslutning:
- "1. A, født 00.00.1995, dømmes for overtredelse av straffeloven § 332 og for de forhold hvor skyldspørsmålet er endelig avgjort ved Oslo tingretts dom, alt sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a og b, til fengsel i 90 – nitti – dager. Til fradrag i straffen går 45 – førtifem – dager for utholdt varetektsfengsel.
 2. I medhold av straffeloven § 67 dømmes A til å tåle inndragning av 18 250 – attentusentohundreogfemti – kroner til fordel for statskassen."
- (5) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken retter seg først og fremst mot lovanvendelsen knyttet til domfellelsen for heleri og inndragningsavgjørelsen.
- (6) Domfelte anfører blant annet at det er et vilkår for domfellelse etter straffeloven 2005 § 332 – heleribestemmelsen – at utbyttet stammer fra en straffbar handling som er begått av noen andre enn tiltalte selv. Videre gjøres gjeldende at lagmannsretten har anvendt et for lavt beviskrav i relasjon til heleribestemmelsen.
- (7) Anken over inndragningen er særlig begrunnet med at lagmannsretten feilaktig har hjemlet inndragningen i straffeloven 2005 § 67 første ledd (utbytteinndragning). Domfelte gjør gjeldende at riktig hjemmel for inndragning av et pengebeløp som har vært gjenstand for heleri er den fakultative inndragningshjemmelen i straffeloven 2005 § 69 (gjenstandsinnndragning). Inndragning vil uansett ramme den domfelte svært hardt.
- (8) A har lagt ned slik påstand:
- "Lagmannsrettens dom oppheves for så vidt A er domfelt for overtredelse av strl. § 332, samt for inndragningen."**
- (9) Påtalemyndigheten har i hovedsak sluttet seg til lagmannsrettens dom og har påstått anken nektet fremmet.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (11) Atarou ble frifunnet for heleri i tingretten, men dømt i lagmannsretten. Hans anke kan da bare nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Det samme gjelder anken over inndragningsavgjørelsen, jf. HR-2012-1775-U.
- (12) Om lovanvendelsen knyttet til heleribestemmelsen uttaler lagmannsretten blant annet dette:
- "Det avgjørende for skyldspørsmålet er om det kan utelukkes at de pengene A var i besittelse av da han ble pågrepet, stammer fra lovlige kilder. A har ikke oppholdstillatelse i Norge, og han har derfor ikke anledning til å ta arbeid her, og da heller ikke å motta vederlag for utført arbeid. Noen annen lovlig måte å erverve pengene på, har han heller ikke, så lenge lagmannsretten finner å kunne se bort fra at beløpet var gaver. Lagmannsretten finner på dette grunnlag at det ikke foreligger noen tvil om at pengebeløpet er utbytte av en eller flere straffbare handlinger.**
- Det kreves ikke at de straffbare handlingene kan konkretiseres. Dette fremgår blant annet av avgjørelsen inntatt i Rt-2006-466. Det er tilstrekkelig at det er ført fullt bevis for at pengene ikke har noe lovlig opphav. Det avgjørende er at pengene skriver seg fra en eller flere straffbare handlinger, herunder handlinger som kan være begått av A selv ..."**

- (13) Den lovforståelsen lagmannsretten her gir uttrykk for, er riktig. Som lagmannsretten slår fast, er det ikke grunnlag for å tolke inn i straffeloven 2005 § 332 et vilkår om at utbyttet må stamme fra andre enn siktede selv, se Magnus Matningsdal, kommentarutgave til straffeloven 2005, De straffbare handlingene, 2017 side 867 med videre henvisninger. Det er heller ikke grunnlag for anførselen om at lagmannsretten har anvendt et uriktig beviskrav.
- (14) Domfellelsen for heleri gjelder 18 250 kroner i kontanter som A hadde på seg da han ble pågrepet av politiet.
- (15) Lagmannsretten har inndratt beløpet i medhold av straffeloven 2005 § 67 første ledd som fastsetter at "[u]tbytte av en straffbar handling skal inndras". Om lovforståelsen her uttaler lagmannsretten:
- "Straffeloven § 67 første ledd fastslår at utbytte av en straffbar handling skal inndras. Det er heller ikke i dette tilfellet krav om at den bakenforliggende forbrytelsen som pengene stammer fra, skal identifiseres, jf. Høyesteretts dom inntatt i Rt-2015-438. Dommen gjaldt overtredelse av straffeloven (1902) § 317 første ledd, men rettsstilstanden er ikke endret ved ikrafttreddelsen av ny straffelov. Det er i dette tilfellet selve heleriet som utgjør den straffbare handlingen. Det er dermed uten betydning om pengene skriver seg fra ulovlig arbeid, fra omsetning av narkotika, eller fra andre ulovlige kilder."**
- (16) Heller ikke på dette punkt er det noen feil i lagmannsrettens dom. Dommen i Rt-2015-438, som lagmannsretten nevner, er fulgt opp i senere praksis, se HR-2017-822-A avsnitt 11 og HR-2017-2371-U.
- (17) Etter straffeloven 2005 § 67 første ledd siste punktum kan ansvaret etter bestemmelsen reduseres eller falle bort "i den grad inndragning ville være klart urimelig". Etter utvalgets oppfatning er det ikke grunnlag for å anvende denne snevre unntaksregelen i dette tilfellet. Utbyttet er i behold, og det må etter lagmannsrettens dom legges til grunn at det sannsynligvis stammer fra As ulovlige arbeid.
- (18) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at anken ikke vil føre fram. Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum.

SLUTNING :

Anken tillates ikke fremmet.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: